

Guia d'aprenentatge

Serveis Socials

(6 ECTS)

Any acadèmic 2013-2014

Semestre: 1r Curs: 2n

Grau en Treball Social

Mòdul C: El context institucional del treball social

Matèria: Serveis socials

Grau en Educació Social

Mòdul B: Bases conceptuals i contextuals de l'educació

Matèria: Claus polítiques i marc jurídic de la intervenció socioeducativa

Professora: Carme Fernández Ges

1.- Presentació de l' assignatura

L'assignatura de Serveis Socials estudia les formes d'atenció de les necessitats socials, els plantejaments actuals i els tipus de serveis existents, així com la seva gènesi.

El contingut de l'assignatura ens possibilita conèixer les prestacions i els serveis que estan a l'abast dels ciutadans, i ens forma críticament en les diferents alternatives d'atenció social que tenim en la nostra societat. El nucli central és el contingut dels serveis socials a Catalunya, dins d'un marc local, autonòmic i estatal; tot i que inclou una introducció a d'altres serveis de benestar ja que hi estan relacionats i els treballadors socials i els educadors socials també hi exerceixen la seva professió.

L'assignatura s'ubica en el 2n curs del Pla d'Estudis, en ser coherent amb el procés formatiu, i serà a 3r i 4t curs que s'ampliarà el seu contingut amb d'altres assignatures vinculades amb la temàtica.

Les competències generals de l'assignatura són:

- Comprendre el funcionament dels diferents sistemes de benestar social, la seva acció protectora i els seus principals serveis i prestacions a nivell estatal i autonòmic.
- Comprendre els fonaments i referents teòrics, històrics, polítics i legals que afecten els processos de desenvolupament de persones, grups i comunitats.

A través de l'anàlisi dels diferents tipus de serveis i prestacions, com la renda mínima d'inserció, els centres d'acolliment o els serveis d'ajuda a domicili, entre d'altres, es reflexiona sobre els recursos socials. És interessant i important comprovar com els tipus de serveis existents, la seva quantitat i la forma de gestionar-los, estan influenciats per les polítiques socials que s'apliquen, cosa que fa que els serveis puguin ser, o en major o menor mesura, instruments de benestar i de cohesió social.

L'assignatura està estructurada en 5 eixos de treball. A partir del marc conceptual i contextual dels serveis socials, s'analitzen els plantejaments socioeconòmics i legals per avançar cap a una garantia de drets socials, es relaciona l'organització dels serveis socials amb la intervenció de les entitats proveïdores dels serveis, i finalment s'incideix en els tipus de prestacions tècniques, les funcions professionals i la vinculació de la comunitat en l'atenció social.

2.- Competències a desenvolupar

- Identificar els trets característics dels serveis socials i de d'altres serveis de benestar.
- Conèixer les diferents vies d'atenció de necessitats i les interrelacions que existeixen entre elles.
- Comprendre els factors i condicionants del desenvolupament dels serveis socials.
- Comprendre l'estructura dels serveis socials i les formes d'actuació de les entitats proveïdores.
- Analitzar la tipologia de serveis socials i altres prestacions socials adients a diferents situacions.

3.- Continguts

Mòdul 1: naturalesa dels serveis socials

- 1.1. Concepte i objecte dels serveis socials.
- 1.2. Els serveis socials en sentit ampli. Els sectors de benestar.
- 1.3. Abast i límits dels serveis socials.

Mòdul 2: De les necessitats socials a les formes de resposta

- 2.1. Necessitats i problemes socials.
- 2.2. Vies d'atenció de les necessitats socials. Relacions entre elles.
- 2.3. Justícia social, drets i responsabilitats.

Mòdul 3: Elements històrics i contextuals

- 3.1. Sorgiment i evolució dels serveis socials.
- 3.2. Els serveis socials a l'Estat de les autonomies.
- 3.3. El finançament dels serveis socials: fonts i aportacions.

Mòdul 4: Organització dels serveis socials a Catalunya

- 4.1. Configuració i estructura del Sistema de serveis socials.
- 4.2. Ordenació i gestió dels serveis socials. Òrgans de participació cívica.
- 4.3. Drets i deures de les persones destinatàries.

Mòdul 5: Prestacions tècniques i d'altres recursos socials

- 5.1. La Cartera de serveis socials de Catalunya. Tipus de prestacions.
- 5.2. Els serveis socials bàsics i els serveis socials especialitzats.
- 5.3. Principals prestacions econòmiques i tecnològiques.

En el mòdul 1, *Naturalesa dels serveis socials*, veurem les dues concepcions de serveis socials, en sentit estricte i en sentit ampli, i ens aproximarem als diferents serveis de benestar com a recursos existents per afrontar diferents necessitats socials. Estudiarem els components dels serveis socials i el seu abast prestacional tant actuant en l'entorn més proper de la persona com en entorns residencials.

En el mòdul 2, *De les necessitats socials a les formes de resposta*, partirem de l'estudi de les necessitats i analitzarem els trets característics de la iniciativa pública, de la social i la mercantil com a vies d'atenció per satisfer-les, així com les relacions que hi ha entre elles. Ens plantejarem fins a on han d'intervenir els organismes públics i quin paper tenen (o han de tenir) les entitats privades proveïdores de serveis, per anar avançant cap a una garantia de drets socials.

En el mòdul 3, *Elements històrics i contextuals*, incidirem en els condicionaments dels antecedents històrics en els serveis socials, en el que comporta la intervenció pública a partir de les responsabilitats assumides per part de les comunitats autònomes i l'Estat, en aquesta matèria, i en les formes de finançament dels serveis.

En el mòdul 4, *Organització dels serveis socials a Catalunya*, ens endinsarem en el coneixement del Sistema català de serveis socials. Farem esment als seus objectius, principis i criteris de funcionament; també a les formes d'intervenció de les administracions i a les competències autonòmiques i de l'administració local. Finalment reflexionarem sobre els drets de les persones destinatàries.

En el mòdul 5, *Prestacions tècniques i d'altres recursos socials*, coneixerem els tipus de prestacions de serveis i prestacions econòmiques (garantides i no garantides) recollides a la Cartera de serveis socials de Catalunya, dirigides a diferents col·lectius i situacions. Identificarem l'actuació professional a través de les funcions dels equips bàsics d'atenció social i el compromís del voluntariat en l'atenció social.

4.- Resultats de l'aprenentatge

Al final del procés l'estudiant mostrarà les següents evidències de les competències desenvolupades:

- Tindrà coneixement de l'objecte i dels mecanismes d'actuació dels serveis socials.
- Contextualitzarà els serveis socials i comprendrà les característiques que els diferencien dels seus antecedents.
- Sabrà explicar els trets característics dels diferents serveis de benestar.
- Sabrà reflexionar entorn als drets de les persones destinatàries dels serveis.
- Serà capaç de descriure els principals tipus de serveis i de prestacions socials.
- Sabrà justificar i resoldre situacions hipotètiques aplicant els tipus de serveis socials i prestacions més adients.
- Tindrà destreses per a la utilització adequada de terminologia tècnica, la interrelació de conceptes i el raonament vinculat a les funcions professionals.

5.- Metodologia

5.1.- Activitats de la docent:

- Exposició dels fonaments teòrics, metodològics i professionals del programa.
- Elaboració de materials d'estudi.
- Guiatge en l'anàlisi de situacions d'actualitat.
- Proposta d'activitats a través de l'aula virtual.
- Orientació en la resolució de casos pràctics.
- Tutories individuals i/o en grup.

5.2.- Activitats dels /de les estudiants:

- Anàlisi de la realitat actual dels serveis socials a través de notícies de premsa, individualment i/o en grup, com a forma d'aproximació a l'entorn social.
- Participació en debats presencials i/o virtuals sobre temes vinculants.
- Lectura comprensiva de la bibliografia de referència.
- Activitats d'autoavaluació.
- Resolució de casos pràctics, orientats a treballar la tipologia de serveis.

- Treball a l'aula complementat amb recerca d'informació documental.

D'aquestes activitats, unes són d'avaluació i d'altres són activitats d'aprenentatge.

Les hores de treball de l'estudiant es distribueixen de la següent manera:

Treball a l'aula	50 hores	2 ECTS
Treball tutoritzat	50 hores	2 ECTS
Treball autònom	50 hores	2 ECTS

6.- Sistema d'avaluació

6.1.- Activitats o instruments d'avaluació

- **Anàlisi de notícia**, sobre temàtiques tractades en els mòduls 1 i 2. Es realitzarà en petit grup (3-4 estudiants) o de forma individual per als estudiants d'itinerari adaptat. Es lliuraran la setmana del 14 al 18 d'octubre.
- **Prova objectiva** dels tres primers mòduls del programa. Es realitzarà la setmana del 18 al 22 de novembre.
- **Visita a un servei social**, en grups de 2-3 estudiants o individualment per als estudiants d'itinerari adaptat. A lliurar la setmana del 9 al 13 de desembre.
- **Exercicis opcionals**. Es realitzaran a l'aula presencial o a través del campus virtual.
- **Examen**. Consistirà en 4 preguntes de respostes sintètiques i en la resolució d'un cas pràctic sobre una situació social hipotètica en què s'aplicaran especialment els tipus de serveis i les funcions professionals més adients. Es realitzarà al final del semestre (gener 2014).

6.2.- Criteris d'avaluació

Les activitats d'avaluació continuada obligatòries tenen un pes del 50% de la nota final de la 1a. convocatòria i l'examen el 50% restant. La ponderació i els criteris d'avaluació són els següents:

Anàlisi de notícia	15%	Comprensió i raonament sintètic
Prova objectiva	25%	Assoliment de continguts bàsics
Visita a un servei	10%	Aplicació de conceptes i nivell reflexiu
Examen	50%	Ús adequat de terminologia tècnica, interrelació de conceptes i nivell discursiu.

La nota final dependrà del nombre d'activitats realitzades i de la valoració obtinguda en cada una d'elles a partir de l'aprovat. També es valorarà fins a un 10% l'assistència, la participació a l'aula i la realització d'exercicis opcionals.

Els estudiants que no s'hagin acollit a l'avaluació continuada, podran examinar-se de l'assignatura pel 100% de la nota en la segona convocatòria del mes de juliol.

7.- Vies de comunicació amb la docent

L'atenció en els dos espais habituals de comunicació (aula presencial i campus virtual) es complementarà a través de tutories i del correu electrònic.

Horari d'atenció: dimarts i dijous de 13 a 14 h.

Correu electrònic: cfernand@peretarres.url.edu

8.- Bibliografia i recursos

Bibliografia bàsica

Pelegrí, X. (ed.), Fernández, C. et al. (2011). *Els serveis socials a Catalunya: Aportacions per al seu estudi*. Lleida: Universitat de Lleida; Tarragona: Universitat Rovira i Virgili.

Bibliografia complementària

Aguilar, M. (2009). *Servicios sociales: las tribulaciones de un sector emergente*. Dins L. Moreno (ed.) *Reformas de las políticas del bienestar en España*. Madrid: Siglo XXI.

Atkinson, T. et al. (2005). *Social Indicators. The EU and Social Inclusion*. Oxford: University Press.

Bayarri, V. (2006, setembre/desembre). Les entitats no lucratives i de voluntariat en la prestació de serveis socials. *Educació Social: Revista d'intervenció socioeducativa*, 34, 59-74.

Casado, D. i Fantova, F. (2007). *Perfeccionamiento de los servicios sociales en España*. Madrid: Fundación Foessa.

Casado, D. i Guillén, E. (2002). *Manual de servicios sociales (2a.ed.)*. Madrid: CCS.

Col·lectiu de professors/es de serveis socials (2008, abril). Una mirada a punts crítics de la nova Llei de Serveis Socials. *RTS Revista de Treball Social*, 183, 87-97.

Fernández, C. (2003, desembre). El treball familiar en el servei d'ajuda a domicili: evolució i reptes de la professió. *RTS Revista de Treball Social*, 172, 69-94.

Fernández, C. (2006, setembre/desembre). Serveis per a l'autonomia personal. Un dret molt esperat. *Educació Social Revista d'intervenció socioeducativa*, 34, 44-57.

Fernández, C. (2007, setembre/desembre). Reflexions sobre la Llei 12/2007 de Serveis Socials. *Educació Social Revista d'intervenció socioeducativa*, 37, 11-13.

Gómez, M. (2000). *Els serveis socials i la seva avaluació*. Barcelona: Universitat de Barcelona.

Pelegrí, X. (2004). *Cultura i política en els serveis socials*. Barcelona: Hacer.

Pelegrí, X. (2007, desembre). Nou marc legal sobre prestacions econòmiques. *RTS Revista de Treball Social*, 182, 83-97.

Petrella, R. (1997). *El bien común. Elogio de la solidaridad*. Madrid: Temas de debate.

Pujol, J.O. (2012). *Persona i iniciativa social*. Lleida: Pagès editors.

Rubiol, G. (2007, desembre). La nova Llei de Serveis Socials de Catalunya i els professionals dels serveis socials. *RTS Revista de Treball Social*, 182, 75-82.

Sen, A. i Klitsberg, B. (2007). *Primero la gente*. Barcelona: Deusto.

Vilà, A. (2005). *Els serveis socials. Una visió històrica*. Girona: Diputació de Girona.

Villa, M. (2006, desembre). Quanta, quanta, quanta llei! (i quines poques garanties per als infants en risc!) *RTS Revista de Treball Social*, 179, 9-32.

Legislació bàsica

Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials de Catalunya. DOGC núm. 4990, pàg. 37788 (18.10.2007).

Llei 13/2006, de 27 de juliol, prestacions socials de caràcter econòmic. DOGC núm. 4691, pàg. 34503 (04.08.2006).

Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència. BOE núm. 299 (15.12.2006) Edició en català, suplement 29, pàg. 3550 (16.12.2006).

Decret 142/2010, d'11 d'octubre, pel qual s'aprova la cartera de serveis socials 2010-2012. DOGC núm. 5738 (20.10.2010).

Pàgines web

[http:// www.dixit.cat](http://www.dixit.cat)

[http:// www.bcn.cat](http://www.bcn.cat)

[http:// www.gencat.cat](http://www.gencat.cat)